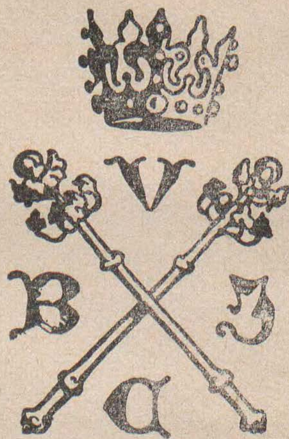

V
B
J
A

NABOZENSTWO
PRYWATNE
Albo
GODZINKI
O BŁOGOSŁAWIONYM
BOGUMILE,
ARCY-BISKUPIE
Gniezninſkim.

Od Kośćiołá Bożego w Regeſtr Swiętych ieſzcze niepoliczonym, ále tylko (iako mowią) Voce Populi *dla wielkich Cudow, y łaſk, ktorych po dźiś dźień w rożnych potrzebách do iego protekcyi uciekáiąc ſię ludźie doznáią: od trzechſet lat za S mianym.*

Ktorego drogi Ciałá depozyt, wielkiemi Cudámi, y codziennemi łáſkami ſłynący, w Kollegácie Unieiowſkiey ieſt

ZŁOZONY

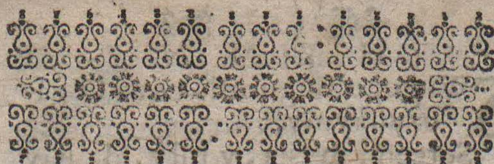
Przez X Bartłomieia Sokołowskiego Oboygá Práwá Doktora, Kuſtoſzá Unieiowſkiego nápiſáne y do Druku

PODANE.

---

w KALISZU
w Drukárni I. K. M. Roku 1752.

GODZINKI O BŁOGOSŁAWIONYM BOGUMILE.

NA JUTRZNIĄ

PAnie otworz wárgi moie:
A uſtá moie, opowiędzą chwałę Twoię.
Boże ku wſpomożeniu memu weyrzyi,
Pánie ku rátunkowi memu poſpieſz ſię.
Chwałá Oycu y Synowi, y Duchowi Swiętemu.
Iák było ná początku, teraz y záwſze, y ná wieki wiekow Amen

HYMN.

SWiętego Bogumiłá chwalić záczynaymy,
Sercem, myślą, y usty, dziśiáy ogłáſzaymy (Niebá,
Jego cnoty, uczynki, prace godne
Wyznáć to nam pobożnie wſzak záwſze potrzebá,
Chwalmy Arcy-Biſkupá, niegdy Gnieźnińſkiego,
Ktory przez świátá wzgárdę doſzedł Niebieſkiego,
Od pięćset lat, y więcey, Króleſtwá ſzczęśliwie,
Bogu ſłużąc tu wiernie, żyiąc świątobliwie.
Sławmy y Puſtelniká, dwunaſtoletnego, (ſkiego
Náśládowcę Zakonu Kámedulen-
Ten ieſt Polſki ozdobá, Oyczyzny obroná, (wierzona.
Páſterz dobry ktoremu trzodá po
Oblubieniec Máryi Niebieſkiey Krolowy,
Kochánek Mátki Boſkiey, ſługá Jey domowy. Tá

Tá ochotnie káżdego w upadku rátuie, (dáruie.
Niechże y nas ſwą Swiętą łáſką u-
A to zá Twą przyczyną Bogumile Swięty,
Ktoremu bą'dź chwałá, cześć, honor niepoięty.

Antyfona Niech cię wyzna wſzyſtko ſtworzenie Twoie.

℣. *Błogoſłáwiony Bogumile práwo Boſkie kocháiacy*,

℟. *Przyczyń ſię zá námi do Syná Boſkiego.*

MODLITWA.

BOZE, ktoryś Błogoſłáwionego BOGUMIŁA Arcy-Biſkupá Gnieznińſkiego y Wyznawcę Twego, wielkiemi cudámi obdarzyć ráczył, y Jego Grob w Uniejowie codziennemi łáſkámi przyozdobił; prośiemy Cię, áby nam Jego záſługi ták ſprzyiáły, żebyśmy niemi wſpárci, wieczney chwały u Ciebie doſtąpić mogli. Przez Jezuſá Chryſtuſá Páná náſzego A.

 ℣,

℣. Błogosławmy Pánu, ℟. *Bogu chwałá*
A Dusze wiernych zmárłych niech odpoczywáią w pokoiu , Amen.

Ná PRYMĘ,

Boże ku wspomożeniu memu weyrzyi,
Pánie ku rátunkowi memu pospiesz się,
Chwała Oycu , y Synowi , &c.
Ják było ná początku, teraz &c.

H Y M N.

BOgumile, z pobożnych Rodzicow zrodzony,
Z młodych lat, ná usługę Bogu poświęcony.
Nic ci nie przeszkodziłá wielkość urodzenia,
Do pilnego w náukách, y cnotách ćwiczenia.
Idziesz z Krwi Senatorskiey, ktorey dawney stymie,
Więcey ceny przydałá, twa cnotá y Imię,
Wziąłeś Imię nie dármo ná chrzcie Bogumiłá,

Kiedy z Ciebie ofiárá, áby byłá miła
Bogu, y Niebu, przeto skończywszy náuki,
Chytre świátá zważywszy obłudy y sztuki.
Wzgárdźiłeś stanem świeckim, obrałeś Duchowny,
Zostáiąc tym Pásterzem, ktoremu nikt rowny
Do tąd w Dobrowie nie był, y nie záraz będzie,
Swięty, czuły, pobożny, wszák to głośno wszędźie.
Szczęśliwe przeto Gniezno, gdy Ciebie Dźiekanem
Miáło, á potym w krotce Metropolitánem.
Oderwiy nas od świátá, nász Swięty Pátronie,
A w ostátnią godźinę, przybądź ku obronie.

Antyf: Niech go wynoszą w zgromádzeniu pospolstwá , y ná Kátedrze stárszych niech go wychwaláią. z *Psalm.* 106.

℣. *Błogosłáwiony Bogumile práwo Boskie kocháiacy,*

℟. *Przyczyń się żá námi do Syná Bożego*

MODLITWA.

Boże ktorys &c. *iáko wyżey.*

Ná TERCYA.

Bożeku wspomożeniu memu weyrzyi,

Pánie ku rátunkowi memu pospiesz się.

Chwała Oycu, y Synowi, y Duchowi Swiętemu.

Iak było ná początku, teraz &c.

HYMN.

DZiekan, Pásterz Bogumił, czuyny, prácowity,

Arcy-Biskup Gnieznińſki, Polak rodowity.

Iák ukochał owieczki sobie powierzone (cone.

Widźi tu, kto ma ná to oko obro-

W Niedziele, y w dni Swiętę, o táki cud nowy!

Gdy z Gniezná po godźinach, chodźił do Dobrowy. Czter-

Czternaśćie mil od Gniezná, mieyscá odległego.

Kędy lud zgromádzony, zwykł czekáć ná niego.

Ktory on powitawszy, przez rzekę przewodźi

Suchą nogą ták, że mu wodá nic nie szkodźi,

Iák przyszedł do Kośćiołá, á ták záwszeſ było,

Co Swięto, gdy się mnostwo ludu náschodźiło.

Dobry Pasterz ofiárę Boską odpráwował,

Náuczał, potym głodnych rybmi opátrował.

Sam záś nazad do Gniezná ná obiad powracał,

Czym czásu nie przedłużał, áni też ukracał.

Bądź y nam przewodnikiem w świátá náwáłności,

A odprowadź do brzegu, szczęśliwey wieczności.

Antyf: Ty poznałeś ścieſzki moie ná drodze tey, ktorą chodziłem z *Pſal*: 141.

℣. *Błogoſłáwiony Bogumile, práwo Boſkie kocháiący.*

℟. *Przyczyń ſie zá námi do Syna Bożego*

Modlitwá *iáko wyżey, &c,*

Ná SEXTĘ.

Boże ku wſpomożeniu memu: &c, *iako wyżey.*

HYMN.

WIdząc ſwego Dziekaná Gniezno Cudá, prace,
W winnicy Chryſtuſowey, przeto mu zá płace.
Konferuie naywyżſzą Biſkupow ſtolicę, (lice
Nie pátrząc ná iego łzámi zlane
Ani na twarz, y ſkronie, wſtydem zapalone,
Miáły wzgląd Elektorow wotá ziednoczone.
Zpłáczem prosi Bogumił niechcąc przyiąć rządy,

Ar-

Archi-Diecezyi, ktore Boſkie ſądy.
Jáko ſą niebeſpieczne, dopiero pokażą,
Gdy złożone ná ſzali ſpráwiedliwie zważą. (go
Dále kiby ł od ſądu Bogumił tákie-
Gdyż wypełnił to wſzyſtko co do Páſterſkiego. (ſławił
Należáło urzędu, tych karał, tych
Widziemy to, gdy w klątwę Przemyſławá w prawił. (gárdę
Ze udusić niepłodną roſkazał Lud
Słucháć władzy Páſterſkiey miał ſobie zá wzgárdę.
Uproś kontempt honorow, o to Cię prosiemy,
Gdy twą wzgárdzie godności, pokorę ſławiemy

Antyf: Wſpániáłość chwały świątobliwości Twoiey mowić będą, y Cudá Twoie powiádáć: z *Pſal*: 144.

Modlitwá *iako wyżey.*

Ná NONĘ.

Boże ku wſpomożeniu memu &c. *iáko wyżey.*

 HYMN.

H Y M N.

KToż nie przyzna że miłość Boſka nie Prożnuie,
W czyim ſię ſercu tylko prawdźiwie znayduie.
Widźiemy tego dowod w Swiętym Bogumile,
Ktory że kochał Bogá, w káżdy czás y chwile
Prácował, áby iego ſłáwá ſię ſzerzyła,
Rozſźerzone leniſtwo z ſerc wykorzeniła.
Táć żárliwość powźięta, honoru Boſkiego,
W Bogumile ſpráwiłá, funduſz Cyſterſkiego
Zakonu w Koronowie, gdzie ſtánął wſpániáły.
Doſyć Klaſztor, ná ktory łożył ſumpt nie máły.
Nie dla prożney, lecz Boſkiey fundując go Chwały.
Wſzákże to pokázuie pożytek doyrzáły.
w Du-

W Duſzach iuz uczyniony, przez Pſalmow śpiewánie
Ktore to w poźne lata nigdy nieuſtánie.
Uprośże nam tę miłość Swięty Bogumile
Zebyśmy Bogu, tobie, ſłużyć mogli mile,
W nadgrodę wraz z Tobą Bogá oglądáli,
A w życiu nieuſtánnie Ciebie wychwaláli.

Antyf. Wnidę do Domu Twego, y czcić Imię Twoie będę w Kośćiele Swiętym Twoim w boiáźni iey z *Psálmu* 5.

℣. *Błogoſłáwiony Bogumile práwo Boſkie kocháiacy,*

℟. *Przyczyń ſię zá námi do Syná Bożego*

Modlitwá *iáko wyżey.*

Ná NIESZPOR.

Boże ku wſpomożeniu memu: &c
Panie ku ratunkowi: &c. *iáko wyżey*

H Y M N.

DObry Páſterz chcąc wſzyſtkie dobre mieć owieczki,

Broni

Broni im, gdy z Boſkich praw drog zchodzą ucieczki.
Zabraniał y Bogumił, prowádźił ná drogę,
Groźił błądzącym, piekłem, chcąc wnich wzbudźić trwogę.
Gdy záś áni náuká, áni święte słowá
Ani głázy kruszą :a, nic nie mogłá mowá,
Spráwić w ſercách niezbożnych ' záwźiętego ludu,
Swięty Páſterz ſtroſkány, widząc, że tu Cudu
Sámego Bogá trzebá, do ich náwrocenia,
Porzuca złe owieczki, proſi uwolnienia
Od páſterſkiey godnośći, Páſterzá pierwſzego, (trzeciego.
Ná ten czas Alexandra Pápieżá
Od ktorego co proſił, łátwo otrzymawſzy, (wſzy,
Y wolnym od ciężaru infuły zoſtá
Odſtępuie Pałácow, obiera krzewiny, W ulu

W ulubioney iuż zdawná Dobrowſkiey puſtyni,
Ziednay rzeczy doczeſnych wzgárdę Bogumile,
Abyśmy Bogu, Tobie, więc służyli mile.
Antyf. Ná ziemi ſpuſtoſzoney, y bezdrożney ták Swiętym pokazałem ci ſię, ábym oglądał cnotę Twoię, y Chwałę Twoię z *Pſal. 62.*
℣. *Błogosłáwiony Bogumile práwo Boſkie kocháiacy,*
℟. *Przyczyń ſie zá námi do Syná Bożego*
Modlitwá *iáko wyżey.*
Ná KOMPLETĘ.
℣. Náwroć nas do ſiebie Boże Zbáwicielu náſz,
℟. A odwroć gniew Twoy od nas
℣. Boże ku wſpomożeniu memu weyrzyi,
℟. Pánie ku rátunkowi memu poſpieſz ſię.
Chwałá Oycu, y Synowi, y Duchowi Swiętemu,
Ják

Iák dyło ná początku, teraz, y záwsze, y ná wieki wiekow, Amen.

HYMN.

DWánaście lat ná puszczy, Swięte wiodąc życie,
Bogumił nász Pustelnik, cnot pełen obficie,
Do Niebieskich Páłacow z ziemie przeniosiony
Y do licznych Anielskich, Chorow przyłączony.
W słodkim swoim skonániu, widźiał przytomnego,
Iezusá, y Nayświętszą Pánnę Mátkę iego.
Przybyli: Woyciech Swięty, y Anieli Bolcy.
Y wspoł-Towárzyszowie Pustelnicy Polscy,
Ktorzy Duszę iuż z Ciáłá, do Niebá idącą, (cącą
W postaci Gołębice, od ziemi le-
Pro-

Prowádźili Przytomni to wszystko widźieli,
Y pobożnym wnet ludźiom ztoż opowiedźieli
Z czego iest Bogu Chwáłá, y Pátroná tego (mego
Sławá będźie słynełá do zgonu świátá, á teraz w Niebie, w wiekuistey chwale
Na wszystkie wieki wiekow, niechże słynie w cále,
Niech słynie y ná źiemi w regestr policzony.
Swiętych, á od Kośćiołá w krotce ogłoszony.

Antyf. Strzeż Duszy moiey, y wyrwiy mię, y niebędę się wstydźił, bo miałem nádźieię w tobie: *z Psál. 24*

℣. *Błogosłáwiony Bogumile práwo Boskie kocháiący,*

℟. *Przyczyń się zá námi do Syná Bożego*

MODLITWA

BOże, ktoryś Błogosłáwionego
Ba-

Bogumiłá, Arcy-Biſkupá Gnie-żnińſkiego, Wyznawcę Twego wielkiemi Cudámi Jego Grob w Unieiowie y codźiennemi łáſkámi obdárzyć ráczył proſiemy Cię, áby nam Jego záſługi ták ſprzyiáły, żebyśmy niemi wſpárci, wieczney chwały u Ciebie doſtąpić mogli. Przez Jezuſá Chryſtuſá Páná náſzego Amen

℣. *Błogoſławmy Pánu* ℟. *Bogu Chwałá*

A Duſze wiernych zmárłych niech odpoczywáią w pokoiu, Amen.

POLECANIE GODZINEK.

TE Godźinki ktorzy tu ku czci
Twey kończemy, (ſiemy.
Wyſłuchay Bogumile o co Cię pro
Zapal ſercá oziębłe, á myśl rozerwáną.
Rácz ziednoczyć z Twą chwałą
tu nieporownáną
Użycz dáru Modlitwy, ktorym opátrzony,
Káżdy cię mogłby wielbić ſługá
ulubiony, Wſzák

Wſzakżeś z Nieba nam dány, ná
to zá *Pátroná*
O co my cię proſiemy, y *Polſka* Koroná.
To, á żebyś iey ziednał, przez
Twoie zaſługi.
A grzechowe u Boga nam uprosił długi.
Záciągnione przez náſze, oziębłe
modlitwy,
Pátryotow *Polakow*, wſpomnę tu
y Litwy.
Przyimiy niedoſkonáłe lubo nabożeńſtwo,
Ktore wiernych ſług Twoich daieć poſłuſzeńſtwo.
Ułomności wiádomi náſzey więc
do Ciebie,
Bogumile gárniem ſię, ſtaw nas z
ſobą w Niebie.
Zebyśmy Bogá z Tobą, chwalili
ná wieki.
Teraz y i ik ná potym, śmierć záwrze powieki.

LITA-

LITANIA

o Cudotwornym

BOGUMILE SWIĘTYM,

Ktora w Każdą Niedzielę u Grobu Jego w Unieiowie, wieczorem spiewána bywa.

KYrie eleyſon, Chryſte eleyſon,
Kyrie eleyſon.
Chryſte uſłyſz nas, Chryſte wyſłuchay nas.
Oycze z Niebá Boże, Zmiłuy ſię,
Synu Odkupicielu świátá Boże, Z.
Duchu Swięty Boże, Zmiłuy ſię,
S. Troyco iedyny Boże, Zmiłuy.
Swięta MARYA, Modl ſię zá ná.
Swięty Bogumile Arcy Biſkupie Gnieźnińſki. Modl ſię zá nami.
Urodzony Polaku náſz. Modl ſię
Z Senatorſkiego Domu pochodzący, Modl ſię zá námi.
Prawdziwy Synu Korony Polſkiey, Modl ſię zá námi.
Obrońco Kroleſtwa Polſkiego, Modl ſię zá námi.

S. Bogumile.

Páſte-

Páſterzu nayczuinieyſzy trzody ſobie od Bogá powierzoney. Modl ſię zá námi.
W dźiedźiczney wśi ſwoiey Dobrowie Plebanie przykłádny Modl ſię zá námi.
Wzorze, y przykłádźie Arcy-Biſkupow, Modl ſię zá námi.
Ozdobo ſtanu Duchownego,
Káznodzieio nayżárliwſzy,
Honorow świátowych wzgárdźicielu,
Z Arcy - Biſkupá Gnieźnińſkiego w puſtyni Dobrowie świątobliwy Eremito,
Zwierciádło puſtelnikow,
Pátroniey Protektorze ubogich,
Pocieſzycielu w utrápieniach będących,
Lekárzu ſkuteczny chorych,
Nádzieio roſpaczáiących mocna,
Wybáwicielu ludźi w wſzel-

SWIĘTY BOGUMILE. SWIĘTY BOGUMILE.

Modl ſię zá námi. Modl ſię zá námi.

kich

kich nieszczęściách będących.

SWIĘTY BOGUMILE — Modl się za nami.

Nayukochańszy w życiu Nay świętszey Máryi Panny miłośniku.
Zárliwy honoru Boskiego Zelancie,
Mocny filarze Kościołá Bożego
Przykłádźie pokutuiących,
Zywy ábrysie pokory,
Prawdźiwy w życiu ludzkim Aniele.

SWIĘTY BOGUMILE — Modl się zá námi.

Seráfinie ogniem miłości Boskiey pałáiący,
Cherubinie mądrości,
W niewinności z Swiętemi Pánnámi porownány,
W żarliwości opowiádánia, Wiáry, między Apostołow policzony.
W umartwieniu między Męczennikámi poczytány,
Pobożnością iáśnieiący iák słońce Promieńmi,
Ktoryś ná ręku Anielskich po odprá-

SWIĘTY BOGUMILE — Modl się zá námi.

odpráwiouym Nabożeństwie w Dobrowie, do Gniezná ná obiad był noszony,
Ktoryś przez rzekę Wártę suchą nogą przechodźił do Dobrowá,
Ktoryś idących ludźi przez wody zá sobą cudownie przeprowadzał,
Ktoryś ryby ludowi przytomnemu szczodrą ręką rozdawał,

S. BOGUMILE — Modl się zá námi.

Ktoryś ná słuchánie słowá Bożego ryby na brzeg sprowadzał,
Ktoryś Arcy-Biskupią Infułą z prawdźiwey pokory ochotnie pogardźił,
Przyczyno i Patronie w wszelkich potrzebách nászych.

Bądź nam miłościw, Przepuść nam Pánie.

Bądź nam miłościw, Wysłuchay nas Pánie.

Od

Od wſzego złego, Wybaw nas P.
Od powietrza, głodu, ogniá, y woyny, Wybaw nas Pánie.
Od śmierci wieczney, Wybaw nas
Przez záſługi Swiętego Bogumiłá, Wybaw nas Panie.
Przez naygorętſzą miłość Jego, W.
Przez Pánieńſkiey czyſtości Jego záchowanie Wybaw nas P.
Przez dźiwne Iego czynienie Cudow, Wybaw nas Pánie.
Przez nieuſtánne prace iego. Wy-
W dźień Sądu Twego, Wyb:
My grzeſzni Ciebie proſiemy Wyſłuchay nas Pánie.
Abyś nam zá przyczyną Swiętego Bogumiłá grzechy odpuścić ráczył,
Abyś wſzyſtkich, ktorzy w opiece Iego dufáią, wſzędźie obronić ráczył.
Abyś Koronę Polſką iáko Iego własną Oyczyznę w pilney ſtraży mieć raczył.

Wyſłuchay nas P.

Abyś wſzelkie utrapienie zá proźbą Jego od nas oddalić raczył, Wysłuchay nas Pánie.
Abyś cáłą Archi Dyecezyą Gnieznińſką zá modlitwámi Jego w osobliwey opiece mieć raczył, Wyſłuchay nas Pánie.
Abyś tuteyſze Miáſto w ktorym Kości Jego Swięte złożone, z cáłą Páráfią w osobliwey protekcyi y obronie mieć raczył. Wyſłuchay nas Pánie.
Abyś wſzelkie karánie zá Jego proźbą od nas oddalić raczył, Wyſłuchay nas Pánie.
Abyś nas przez Imię BOGUMIŁA S ſobie miłemi uczynić raczył, Wyſłuchay nas Pánie.
Báránku Boży, ktory głádziſz grzechy świátá, Przepuść nam P.
Báránku Boży, ktory głádziſz grzechy świátá, Wyſłuchay nas P.
Báránku Boży, ktory gładziſz grzechy świátá, Zmiłuy ſię nád námi,

Kyrie eleyson, Chryste eleyson, Kyrie eleyson.

℣. Modl się zá námi Błogosłáwiony Bogumile.

℟. Abyśmy się stáli godnemi obietnic Páná Chrystusowych.

MODLITWA.

KRolu wszystkich rządow wieczny Boże, ktoryś Błogosłáwionego Bogumiłá Wyznawcę Twego, Arcy-Biskupá Gnieźnińskiego, nayczuynieyszego Pásterzá obráć raczył, áby grzechow szkárádnością zászpeconą ná ten czás Archi-Dyecezyą nie oszácowánym Słowá Boskiego lekárstwem uzdrowił, y uleczył: Dayże nam prosiemy Cię pokornie, ábyśmy zá przyczyną, y zasługámi, ták świątobliwego, y pilnego Pásterzá od wszelkiey grzechow zarázy uwolnieni byli, y Krolestwo Niebieskie otrzymáć mogli. Przez Chrystusá Páná nászego, Amen.

PIESN

PIESN
O SWIĘTYM BOGUMILE.

Ktora przy Grobie Jego w Unieiowie, codzień po Wotywię śpiewána bywa.

I.

CNy Pátryárcho, Swięty BOGUMILE.
Cudy wsławiony pomnieć możem ile,
Pomniy żeś tu żył niegdy z Polakámi, Modl się zá námi.

II.

PRzez Twe zasługi u Wszechmogącego,
W Troycy Nayświętszey BOGA Jedynego,
Wspomniey nas, wspomniey, Swięty Bogumile,
Przed Bogiem mile.

III.

SZczyci się Tobą, cia Polska Koroná,

 Nie-

Niebeſpieczeńſtwy zewſząd otoczona,
Podayiey rękę, gdy woła pomocy,
W dnie y w nocy.

IV.

KToryś tu żyiąc rybom roſkázywáł,
Przez Wártę rzekę, ſucho przechodziwáł:
Toruy do Niebá, Twą modlitwą drogę,
A oddal trwogę.

V.

TRwogę grzechową, trwogę, y woienną,
Trwogę powietrza, trwogę wſzelką inną,
Abyśmy żyli z Twey łáſki beſpiecznie,
Ná wieki wiecznie.

VI.

DLa tegoś z puſczy, Dobrowá znieſiony,
Do Unieiowá, ábyś był wſłáwiony.

Uproś

Uprośże Swięty, á uproś nam zgodę,
Ziednay ſwobodę.

VII.

MY obieramy Ciebie zá Pátroná,
Y owſzem z námi, wraz Polſka Koroná.
Bądź nam obroną Swięty Bogumile,
W káżdą złą chwilę.

VIII.

SŁynieſz Cudámi, przy Twym Swiętym Grobie,
Wſzyſcy przytomni, ſupplikuiem Tobie,
Broń nas od ognia, powietrza, y głodu,
Broń bez záwodu.

IX.

UCzyń Cud z námi, przez Twoie zaſługi,
Aby nam grzechow, BOG dárował długi,
Uproś żal ſzczery, pokutę zá winy,
Káżdey godźiny.

X.

MAſz ku Twey chwale, tu ſercá wylane,

Za

Zá łáſki, ktore świadczyſz, nieprzebráne,
Nam, ktorzy do Twey gárniem ſię opieki,
Po wſzyſtkie wieki.

XI.

PRośić záś łáſki Twey nie przeſtániemy;
Poki ná ziemi żyć tylko będziemy.
W godzinę śmierci, przybądź ku pomocy, Wednie lub w nocy.

XII

MIey w twey opiece, y Dyecezyą,
Miey Sukceſſorow Twoich poki żyią.
Arcy-Biſkupom, Prymaſom, Korony. Doday obrony.

XIII.

PRzyczyń ſię zá tych, ktorzy promowuią,
Twą cześć, á honor wſławić uſiłuią,
Uproś u Bogá, łaſk im ku potrzebie, Y tu, y w Niebie.

XIV.

XIV.

BRoń y Unieiow, Miáſto ulubione,
Twym Swiętym Grobem, wſzędy iuż wſłáwione,
Broń od przypadkow, oraz złey przygody,
Oddal niezgody.

M O D L I T W A.

BOże ktory przez Puſtelniczy żywot *Błogosłáwionego Bogumiła* Wyznawcy Twego, Arcy-*Biſkupá* náuczyłeś nas kocháć niebieſkie mieſzkánia, á lekce ſobie ważyć ziemſkie obcowánia, day, prośiemy Cię nam ſupplikuiącym, ábyśmy tę náukę zbáwienną w pámięci trzymáiąc, zá iego przyczyną Tobie ſamemu ſłużyli. Przez Páná náſzego JEzuſa Chryſtuſa, ktory z Tobą żyie, y kroluie, weſpoł z Duchem Swiętym ná wieki wiekow, Amen.

ZYWOT SWIETEGO BOGUMIŁA, ARCY-BISKUPA GNIEZNINSKIEGO,

Z Xiazki pod Tytułem Forteca Duchowna, przez Jácká Pruszczá, Roku P. 1662. wydány, y wypisány.

BŁogosłáwiony Bogumił Wyznáwca Chrystusow, Urodził się w Domu zacnym, y szedł z Fámilii Rozinow; á iáko drudzy twierdzą Abdánkow. Zmłodośći záraz pomnażał się w cnotách pobożnych, skłániáiąc się do stanu Duchownego, á przetoż został potym Dziekanem Gnieźnińskim, gdźie

gdźie łáskámi wielkiemi, y Cudow czynieniem udárowány. Miał wieś dziedziczną Imieniem Dobrowá, czternaście mil od Gniezná będącą, przy niey był Kośćioł Troycy Przenayświętszey, do ktorego on z Gniezna dla Nabożeństwá, y zbáwienia dusz ludzkich (odpráwiwszy wprzod podług dawnego zwyczáiu godziny Kánoniczne z drugiemi) w Niedziele y w Swięta piechoto chodził; ábo ráczey od Aniołow przenieśiony bywał. A że ten Kośćioł ze wśią pospołu, zá rzeką Wártą ná wyspie leżał, przetoż dla wielkiey wody żaden z tey strony przeyść do niego nie mogł, ále wszyscy z prágnieniem wielkim czekáli ná Męża Swiętego; zá ktorego przyiśćiem, y Rzeki oney, nogámi suchemi, od Niego cudownym przeyśćiem, zá nim w też tropy ludzie wstępuiąc, po wierzchu wody ná

drugi brzeg, y do Kościołá pomienionego przechodzili, dlá ktorych on Mszą Swiętą odpráwiwszy, powracał názad przez onę rzekę, áż ná drugą stronę ze wszystkim ludem zdrowo, nic się nie zmaczawszy. Ten Mąż Błogosłáwiony, przykłádem Zbáwicielá, chcąc im onę fatygę záwdzięczyć (poniewaź drudzy z dáleká przychodzili) á oraz ich do dalszego nabożeństwá przychęcić, wzywáiąc Imienia Páńskiego, rozkazał wszystkim rybom przypłynąć do siebie, á sam ná brzegu stoiąc wybierał ie z rzeki, y rozdawał káżdemu według potrzeby y dálekości drogi: Gdzie gdy iuż ták wszystkich nie tylko Duchownym, lecz y cielesnym pokármem obdárzył, dawał im ná koniec błogosłáwieństwo swoie, ktore oni wziąwszy, z weselem wielkim, y pociechą duchowną wracáli się do domow swoich: Rybom

bom tákże błogosłáwiąc, kazał im od brzegu ná mieysce swoie powrocić. To odpráwiwszy Mąż S. wracał się do Gnieznà tegoż poránku, ná zwyczayną godzinę obiednią, ktory obiád z drugiemi Kánonikámi spolny miewał; A tu słusznie z Prorokiem zádziwić się y rzec możemy: O! iáko iest P. Bog nász dobry, tym ktorzy ku niemu prostego są sercá, y ktorzy go tu nád wszystko miłuiąc, iemu samemu ze wszystkich sił służą; tákim nie trudno zá godzinę kilkádziesiąt mil ubieżeć: po wodzie iák po ziemi chodzić, od ryb y stworzenia nie rozumnego zupełne posłuszeństwo mieć. Tácy ná koniec wiecznie z nim krolowáć będą, iáko sam powiedzieć raczył. *Ze gdzie ia iestem, tám y sługá moy bedzie.* Temi tedy y inszemi cudownemi y pobożnemi spráwámi Bogumił Swięty, iáko pochodniá iásna między

dzy innemi Práłatámi świecąc, po śmierci Arcy-Biskupá swego, zgodnie był obrány od Kápituły, ná Gnieznińskie Arcy Biskupstwo, y potym poświęcony ná nie, w Roku 1167 Ná ktorym oto żyiąc świątobliwie, náśládował Predecessorá swego, Woyciechá Swiętego, y stárał się z pilnością, wprzod o chwałę Bożą, á potym o zbawienie owieczek swoich. A żeby tym więcey przezeń chwałá Boża rozmnożona byłá; Zakonnikom Cystercyeńskim na fundácyą dárował wieś Dobrową, y wielu inszych rożnemi dobrodzieystwy rátował. Do Pánny Maryi, Mátki Syná Bożego, wielce był nabożny: tákże ku SS. Woyciechowi, Stánisłáwowi Pátronom Polskim, ku pięci Bráci Polakom, y Męczennikom, Zakonu Kámeduleńskiego, miał wielkie Nabożeństwo, ktorych wziąwszy sobie zá osobliwych Pátronow, prágnął ich

ich w żywocie Pustelniczym náśládowáć; co potym wypełnił, á to z tákiey okázyi. Przemysław Xiąże Wielkopolskie, Małżonkę swoię Ludgárdę wstydliwą, że Potomstwá nie miáłá, zádusić kazał: tá spráwá okrutna obruszyłá bárdzo wielu, ále naywięcey Biskupá Swiętego, ktory iako Pásterz czuyny, przykłádem Stánisłáwá Swiętego, karał słownie o to Xiążęciá, y klątwą groził, ieżeliby zá grzech ten pokuty nie czynił. Dla czego Xiąże wielce nań záiątrzony będąc y poddánych swoich przeciw niemu, y Duchowieństwo buntuiąc, przywiodł do tego Biskupá Swiętego, że dla uciśnienia rozruchow onych w Kościele Swiętym, wołał, iako Jonas z okrętu, z Arcy-Biskupstwá ustąpić, y wręce ie Alexandrá III. (od niegoż przedtym ná nie potwierdzony będąc) pokornie rezygnowáć. A ták mąż Swięty cię-

żar ten z ſiebie ochotnie złożywſzy, poſzedł z rádością wielką na Puſzczą bliſko (wzwyż pomienioney Dobrowy) będącą: y dziękuiąc Pánu Bogu, że prágnienie iego dał mu do ſkutku przywieść, uczynił ſobie budkę do mieſzkania, y záczął tám żywot ſurowy, zdáwna pożądány: á biorąc ſobie zá Oycá Romualdá Swiętego, żył według Reguły, y uſtaw Jego, ktore máiąc ná ſercu pamięcią wyráżone, miał oraz y piſane przy ſobie, záwſze támże Swiętych piąci Męczennikow, y Patronow ſwoich życie oſtre przed oczy ſobie ſtawiáiąc, y pomocy ich wzywáiąc náśládował ich w Zakonnych, y Puſtelniczych obſerwáncyách, gdzie w świątobliwości wielkiey, y umartwieniách, práwie śiły iego przechodzących przez lat pięć żyiąc, iákie przy tym miewał pociechy od Paná BOGA, tákże Pánny Prze-

Przenayświętſzey, y Pátronow ſwoich rátunki; z śmierci iego Cudowney y ſzczęśliwey, łácno śię káżdy domyślić może.

Albowiem gdy śię iuż ten ziemſki Anioł w pracách Duchownych y bogomyślności z ſtárzał, Sákrámentá Náyświętſze, nabożnie przyiąwſzy weſoło oczekiwał oſtátniey godziny. W tym Mátka miłośierdzia ná pomoc ſłudze ſwemu miłemu przyiść nie omieſzkáłá, ale nioſąc ná ręku JEzuſa náyſłodſzego, Syná ſwego, ſtáwiłá mu śię z pocztem wielkim Aniołow, y Pátronow iego: dla czego on ná ziemię, między dębámi przy Celi będącymi, upadſzy, y iáko Zbawiciel ręce ſwe ná Krzyżu wyciągnąwſzy, mowił z rádością: JEzu Synu Boży, y Pánny Máryi, przyimiy duſzę moię: z ktoremi ſłowámi (máiąc Aniołow, y Krolową ich do teyże oſtátniey uſługi) wypuścił

puścił duszę Błogosłáwioną, ktora w iásności wielkiey w osobie gołębicy białey od onego świętego zgromádzenia prowádzona do nieba byłá dniá dźiesiątego Czerwca, w Roku 1182. Co gdy się do Kápituły Gnieźnińskiey doniosło, y okolicznie ogłosiło, ziácháli się Kánonicy z zgromádzeniem wielkim Obywátelow támecznych, y Ciáło Błogosłáwionego Arcy-Biskupá swego *Pontificaliter* ubrawszy, w Kościele onym Troycy Przenayświętszey Solennie pogrzebli. Gdzie iáko zá żywotá, ták y po śmierci począł zárazCudámi wielkiemi słynąć; bo tám ślepi wzrok, chromi chod, głuszy słuch odnosili, y w inszych chorobách, utrapieniach, uciekáiący się z modlitwą nabożną do Grobu iego, zupełne zdrowie y pociechę otrzymáli.

Mieszczánie tákże Unieiowscy, y Koleńscy, ogniem niespodziewá-

nym

nym náwiedzeni będąc, zá wzywániem pomocy Męża Swiętego, cudownie od pożaru onego Miásteczká ich, wolne zostáły. Nákoniec wiele inszych opuściwszy, cudem iednym zámkniemy. Kupiec ieden Imieniem Stánisłáw, á przezwiskiem Wách, Mieszczánin Kolski, miał osobliwe Nabożeństwo do Biskupa Swiętego, przetoż, ilekroć támtędy iáchał, wstępował záwsze do Grobu Jego w opiekę się mu, y dom swoy oddáiąc. Czásu tedy iednego, z suknem tędy iadąc ná wozie, koń mu ieden z sześci, dla ciężaru wielkiego zdechł, z ktorego skorę zdiąwszy, ofiárował ią Xięży u Grobu Męża Swiętego mieszkáiącym, á sám się też modlił nabożnie, przy Grobie Swiętego Biskupa, prosząc áby zá Jego przyczyną záchował go Pan Bog od podobnego przypadku y szkody w drugich koniách, On

się

ſię ieſzcze modli, á wtym koń obłupiony przed Kościołem zárżał, ktorego po głoſie poznawſzy, od Grobu wyſzedł, y żywego ſtoiącego przed Kościołem ználazł: zá ktorą łáſkę Pánu Bogu, y Swiętemu zá przyczynę podziękowawſzy, poiął go z rądością, y do potrzeby ſwoiey obrocił, ſławiąc cud Páńſki, przez záſługi, y przyczynę Swiętego uczyniony A dla większey wiáry, y pámiątki dálſzey, kazáli Księża ná drzwiách zákryſtyi onę przybić ſkorę: to ſię działo Roku Páńſkiego 1596. To wſzyſtko niech będźie ná większą cześć y chwałę Bogá w Troycy Jedynego, Bogá-Rodzicy Pánny Przenayświętſzey, y Swiętych Jego z nim króluiących.

A gdy zaś zá czáſem pomieniony Kościoł Dobrowſki wody zewſząd znácznie oblewáć poczęły, ták dálece, że trudny był ludziom, ná

ná to tám mieyſce do Dobrowy przyſtęp; Wácłáw *de Leſno* Arcy-Biſkup Gnieznińſki, Grob wſpániáły wielkim koſztem w Kollegiacie Unieiowſkiey Temu Swiętemu Pátronowi wyſtáwił, Mikołay záś Prážmowſki Sukceſſor Wácłáwá Swięte Ciáło Cudotwornego Bogumiłá S przenieść do Unieiowá z konſenſem cáłey Kápituły Gnieznińſkiey pozwolił, dla większey czci, y wenerácyi Jego.

Y ták Roku 1668. w Niedzielę Stározapuſtną z Kościołá S. Woyciechá Solennie z wielkim tryumfem y ápplauzem przy liczney zgromádzonych ludźi rożnego ſtanu, y kondycyi frekwencyi, z oſobliwſzą mágnificencyą, y ſpezą do Kollegiaty Unieiowſkiey *Sacra Lipſaná* przenieſiono. Oczym obſzerniey piſzą, *Acta Spiritualia Lovicenſia*, to dokładáiąc, iák wielki Zelus Páráfiánow Dobrowſkich ná ten czás był

był, ku temu Swiętemu. Bo gdy deputowáni Kommissarze od świętey pámięci wzwyż wyrázonego Mikołáiá Práżmowskiego Arcy-Biskupa Gnieźnińskiego do Dobrowy przybyli, y Ciáło Swiętego przenieść do Unieiowá chcieli, Xiądz támteyszy Pleban Dobrowski wydáć im go żadnym sposobem niechciał, ták dálece, że to Ciáło Jego Swięte gwáłtem wziąć musieli.

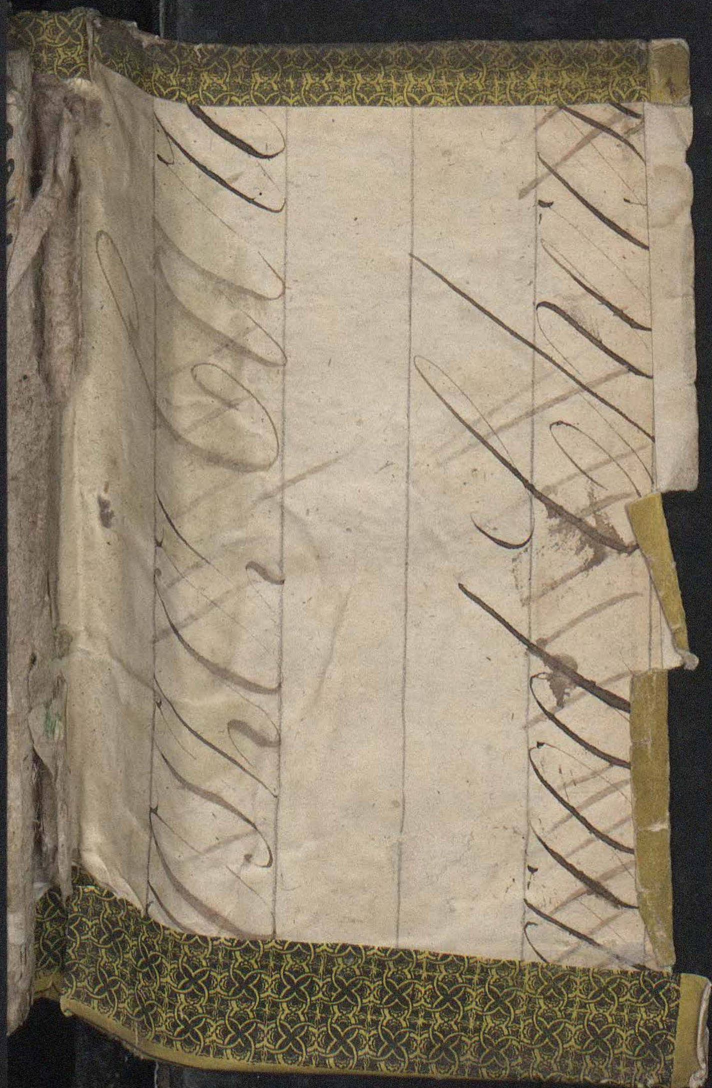
Dawszy záś znáć Xiądz Pleban o tym Páráfiánom swoim, w kilka godzin ná sześćset ludzi zgromadziło sie, y gonić destynowánych Kommissarzow umyślili, iákoż iuż w pogoń zá niemi byli poskoczyli, ále bárdzo ostrożnie ciż Kommissarze ná ten czas sobie postąpili, bo inszą drogą ślad pokazáli, á innym do Unieiowa tráktem z Swiętym Ciáłem pospieszyli. Y ták gdy intencyi

tencyi swoiey wykonáć nie mogli, z wielkim żalem y płáczem do domu powrocili, przez długi czás ukoić nie mogąc nieznośnych lamentow swoich, że im ták nie oszácowány skárb; Cudotwornego Bogumiłá Swiętego Ciáło odebráno.

Jáko záś przed przenieśieniem w Dobrowie, ták po S. Tránslácyi y przenieśieniu Ciáłá Jego w Unieiowie nie przestáie Bog Wszechmogący wielkiemi cudámi, y codziennemi łáskámi zdobić, y zászczycáć Grob Bogumiłá Swiętego; nieustánnie bowiem w rozmáitych potrzebách, y utrapieniách zásmuceni ludzie przychodząc, zá moćną przyczyną Jego, pomyślną konsolácyą w prośbách swoich, odbieráią y nikt bez pożądáney z támtąd nie powraca pociechy. Smiele mowić mogę, że przy tym drogim Ciáłá Jego w Unieiowie będącym Depozycie, iest skuteczna ná wszystko,

ſtko Apteká, gdźie káżdy uciekáiący ſię ná to tám mieyſce do Unieiowá, w rożnych defektách, gwałtownych chorobách, śmiertelnych *Pároxyzmách*, w zdeſperowánych przypadkách y utráconey ſzkodźie lub zgubie, ſkuteczną znaydzie prezerwátywę, y doſkonáłe remedium.

Jeżeli gdzie, to w Unieiowie, przy Tego S. Pátroná Grobie, prawdzą ſię y weryfikuią owe Ewangeliczne ſłowá: Proście á otrzymacie, ſzukaycie, á znaydziecie, kołáccie á otworzą wam. A dla tego by to zá naywiękſzy Cud Bogumiłá S. poczytáć trzebá, iż nikt náwiedzáiąc Grob Jego nie odchodzi, ktoryby nie miał uproſić tego ſobie u Máieſtátu Boſkiego, czego przez záſługi Bogumiłá Swiętego żąda y prágnie.

Btg.